

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. L. M.**, podnikajúceho pod obchodným menom M., so sídlom v R., zastúpeného JUDr. L. C., advokátom so sídlom v R., proti žalovanému **Ing. J. R.**, bývajúcemu v R., zastúpenému JUDr. J. D., advokátom so sídlom v R., o obnovu konania Okresného súdu Rožňava sp. zn. 9 C 92/2006, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 8 C 42/2012, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 10. júna 2013 sp. zn. 4 Co 103/2013, takto

r o z h o d o l :

Uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 10. júna 2013 sp. zn. 4 Co 103/2013 a Okresného súdu Rožňava z 31. decembra 2012 č.k. 8 C 42/2012-25 **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca podal návrh na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 9 C 92/2006. V návrhu uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Rožňava zo 7. augusta 2009 sp. zn. 9 C 92/2006 bola zamietnutá jeho žaloba proti žalovanému o vrátenie pôžičky vo výške 16 956,96 € a Krajský súd v Košiciach tento prvostupňový rozsudok potvrdil rozsudkom z 18. júna 2010 sp. zn. 2 Co 272/2009. S týmito rozsudkami žalobca nesúhlasil. Súdny totiž pri rozhodovaní náležite nezohľadnili, že so žalovaným uzatvoril zmluvu o pôžičke vo výške 600 000 Sk, po vyzvaní na vrátenie peňazí ale žalovaný začal tvrdiť, že išlo o pôžičku nie pre neho, ale pre obchodnú spoločnosť M., s.r.o. Žalobca však plnil žalovanému, následne sa dovolal relatívnej neplatnosti zmluvy a žiadal vydať bezdôvodné obohatenie.

Okresný súd Rožňava vyzval žalobcu 5. apríla 2012 (a potom ešte aj 15. mája 2012), aby odstránil vady podaného návrhu na obnovu konania a konkretizoval dôvod obnovy konania a kedy sa o ňom dozvedel. Žalobca na túto výzvu nereagoval.

Uznesením z 31. decembra 2012 č.k. 8 C 42/2012-25 Okresný súd Rožňava návrh na obnovu konania zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uznesenia konštatoval, že žalobca ani po opakovaných výzvach nedoplnil návrh na obnovu konania o náležitosti, ktoré vyžaduje zákon. Po oboznámení sa s listinami založenými do spisu dospel k záveru, že „žalobca odôvodnil návrh na povolenie obnovy konania ustanovením § 228 ods. 1 písm. b/ O.s.p., ale žiadnym spôsobom neodôvodnil, aké dôkazy možno vykonať, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní, ak by mohli privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Všetky jeho tvrdenia uvedené v návrhu mu boli známe aj v čase pojednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 9 C 92/2006. Žalobca vo svojom návrhu ani len netvrdil, kedy sa mal dozvedieť o dôvodoch na obnovu konania, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 10.7.2010“. Podľa názoru súdu prvého stupňa predmetné listiny „žiadnym spôsobom neovplyvňujú postavenie žalobcu“ a nevyplýva z nich, že by mohli privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na to, že žalobca neuviedol skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obnovu konania, súd uzavrel, že návrh na obnovu konania je „nepripustný“, a preto ho zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca, ktorý žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie. Žalovaný sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 10. júna 2013 sp. zn. 4 Co 103/2013 napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení uviedol, že vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 písm. e/ O.s.p.) v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1 O.s.p. a zistil, že nie sú dôvody pre zmenu rozhodnutia. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového uznesenia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a poukázal na to, že žalobca v návrhu na povolenie obnovy konania uplatnil dôvod obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. b/ O.s.p., bližšie ale nevysvetlil, v čom tento dôvod spočíva. Neuviedol, aké dôkazy možno vykonať, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní, ak by mohli privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Ani v odvolacom konaní nebolo preukázané, že by existovali skutočnosti alebo dôkazy, ktoré žalobca bez svojej viny nemohol použiť

v pôvodnom konaní, resp. že by bolo možné vykonať pre neho priaznivé dôkazy, ktoré nebolo možné vykonať v pôvodnom konaní. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Podľa jeho názoru došlo k tejto procesnej vade postupom súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol bez nariadenia pojednávania v procesnej situácii, na ktorú sa nevzťahuje § 234 ods. 2 O.s.p., a tiež postupom odvolacieho súdu, ktorý túto nesprávnosť postupu súdu prvého stupňa nenapravil. Napadnuté rozhodnutie je navyše nepreskúmateľné. Z týchto dôvodov žiadal uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolateľ vychádza z nesprávnej interpretácie § 234 ods. 2 O.s.p., jeho dovolanie nie je opodstatnené, súdy nemuseli v danej veci nariadiť pojednávanie a ich rozhodnutia sú vecne správne. Poznamenal, že v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nezakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. Z týchto dôvodov žiadal dovolanie „zamietnuť“ a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobca k tomuto vyjadreniu žalovaného poznamenal, že súd prvého stupňa v danom prípade vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, dokazovanie však vo všeobecnosti možno vykonať iba na pojednávaní. Na odôvodnenie svojho názoru o tom, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., poukázal na niektoré rozhodnutia najvyššieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

1. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky uznesení uvedených v týchto ustanoveniach. Podané dovolanie preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

V danom prípade by prípustnosť dovolania prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní tvrdené a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

2. V dovolaní sa namieta odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa § 228 ods. 1 O.s.p. právoplatný rozsudok môže účastník napadnúť návrhom na obnovu konania, ak a/ sú tu skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, ak môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci, b/ možno vykonať dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní, ak môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci, c/ bolo rozhodnuté v jeho neprospech v dôsledku trestného činu sudcu, d/ Európsky súd pre ľudské práva rozhodol alebo dospel

vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody účastníka konania a závažné dôsledky tohto porušenia neboli odstránené priznaným primeraným finančným zadosťučinením, e/ je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo iného orgánu Európskych spoločenstiev, f/ možnosť jeho preskúmania vyplýva z osobitného predpisu v súvislosti s uznaním alebo výkonom rozhodnutia slovenského súdu v inom členskom štáte Európskej únie.

Podľa § 228 ods. 3 O.s.p. návrh na obnovu konania má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) obsahovať označenie rozsudku, proti ktorému smeruje, dôvod obnovy, skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že návrh je podaný včas, dôkazy, ktorými sa má dôvodnosť návrhu preukázať, ako aj to, čoho sa navrhovateľ domáha.

V zmysle § 229 O.s.p. obnova nie je prípustná proti rozsudkom a/ ktorými sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že tu nie je; b/ ktorých zrušenie alebo zmenu možno dosiahnuť inak.

Podľa § 234 ods. 2 O.s.p. ak súd zamietá návrh na obnovu konania preto, že nie je prípustný, alebo preto, že ho podal niekto, kto naň nebol oprávnený, alebo preto, že je zrejme oneskorený, nemusí nariaďovať pojednávanie.

3. Vo všeobecnosti platí, že ak podanie účastníka je nesprávne alebo neúplné alebo nezrozumiteľné, súd sa musí postarať o odstránenie nedostatkov postupom podľa § 43 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia postupuje súd vždy, ak zákon pre niektorý procesný úkon účastníka neobsahuje osobitnú právnu úpravu odstraňovania nedostatkov. Pre niektoré neúplné, nesprávne alebo nezrozumiteľné úkony účastníkov konania má totiž Občiansky súdny poriadok osobitnú právnu úpravu odstraňovania týchto nedostatkov [viď napríklad odstraňovanie nedostatkov odvolania (§ 209 ods. 1) alebo dovolania (§ 241 ods. 1 O.s.p.)]. Za nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie treba pritom považovať také podanie, ktoré neobsahuje všeobecné náležitosti vyžadované ustanoveniami § 42 ods. 3 O.s.p. a náležitosti vyžadované osobitnými procesnými ustanoveniami [viď napríklad § 205 ods. 1 a 2 O.s.p. (pre odvolanie), prípadne § 228 ods. 3 O.s.p. (pre návrh na obnovu konania) alebo § 241 ods. 1 O.s.p. (pre dovolanie)].

Občiansky súdny poriadok neupravuje osobitne postup súdu pri odstraňovaní nedostatkov návrhu na obnovu konania. Pokiaľ teda účastníkom konania podaný návrh na obnovu konania nemá vyššie uvedené náležitosti (niektorú z nich) alebo ak tieto náležitosti obsahuje, avšak v nezrozumiteľnej alebo neurčitej forme, ide o neúplné (vadné) podanie v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. V takom prípade súd účastníka vyzve, aby návrh na obnovu konania doplnil alebo opravil. Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. má mať výzva súdu na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania formu uznesenia, v ktorom súd uvedie lehotu a spôsob opravy alebo doplnenia. Neúplné alebo nezrozumiteľné podanie účastníka označené ako návrh na obnovu konania, ktoré pre niektorý nedostatok zákonom stanovených náležitostí neumožňuje v konaní pokračovať, súd odmietne (§ 43 ods. 2 O.s.p.). V konaní o návrhu na obnovu konania nemožno pokračovať napríklad vtedy, keď podanie (označené ako návrh na obnovu konania) neoznačuje rozhodnutie, proti ktorému smeruje, nevymedzuje rozsah navrhovanej obnovy, dôvody obnovy vôbec neuvedie alebo ich označí nezrozumiteľne alebo neurčito, prípadne návrh odôvodňuje spôsobom nemajúcim oporu v zákone, resp. neuvedie, čoho sa domáha.

V danom prípade súd prvého stupňa ustálil, že žalobcom podaný návrh na obnovu konania (č.l. 1 až 6 spisu) nemá predpísané náležitosti. Na odstránenie nedostatkov nevyzval však žalobcu uznesením, ale listom z 5. apríla 2012 (č.l. 11 spisu), v ktorom mu uložil, aby uviedol skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci, ktoré bez jeho viny nemohol použiť v pôvodnom konaní; zároveň ho vyzval, aby uviedol, kedy sa o nich dozvedel. Keďže žalobca na túto výzvu nereagoval, súd ho (opäť nie uznesením) listom z 15. mája 2012 zopakoval a urgoval splnenie uloženej povinnosti. Žalobca nereagoval ani na túto urgenciu.

Dovolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa po zaujatí záveru, že návrh žalobcu na obnovu konania nemá predpísané náležitosti, nepostupoval správne, lebo v rozpore s § 43 ods. 1 O.s.p. žalobcu nevyzval na doplnenie alebo opravu návrhu uznesením.

4. Zo spisu ďalej vyplýva, že prvostupňový súd – napriek tomu, že žalobca návrh na obnovu neopravil ani nedoplnil – predmetný návrh neodmietol ako podanie, ktoré nemá náležitosti (§ 43 ods. 2 veta prvá O.s.p.), pristúpil k vecnému posúdeniu návrhu na obnovu konania a po oboznámení sa s obsahom listín pripojených k tomuto návrhu (ktoré aj vyhodnotil z hľadiska toho, či je žalobcov návrh opodstatnený) dospel k záveru, že žalobca

nepreukázal žiadny dôvod, so zreteľom na ktorý by bolo možné povoliť obnovu ním navrhovaného konania. Návrh na obnovu konania označil za „nepripustný“.

O návrhu na obnovu konania rozhoduje súd po nariadení pojednávania, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť potrebuje na riadne objasnenie veci. Prípady, v ktorých môže súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, taxatívne ustanovuje § 234 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia môže ísť o prípad, keď a/ zákon výslovne ustanovuje, že návrh je neprípustný (§ 229 O.s.p.), b/ návrh na obnovu podal niekto, kto naň nebol oprávnený (nebol účastníkom konania, pretože len účastník môže napadnúť právoplatný rozsudok podľa § 228 ods. 1 O.s.p. návrhom na obnovu konania), alebo c/ je návrh na obnovu konania zrejme oneskorený (§ 230 O.s.p.). Judikatúra najvyššieho súdu (viď R 35/2013) dospela k záveru, že ak sa návrh na obnovu konania opiera o dôvod uvedený v § 228 ods. 1 O.s.p., ale tvrdený dôvod nebol podľa názoru súdov preukázaný, pretože skutočnosti alebo dôkazy existovali už v čase rozhodovania v pôvodnom konaní a účastníci mohli tieto skutočnosti alebo dôkazy použiť už v pôvodnom konaní, alebo sa mohli v pôvodnom konaní vykonať, lebo účastníci o nich museli mať vedomosť, nemožno návrh na obnovu konania zamietnuť bez nariadenia pojednávania (§ 234 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 230 O.s.p.), lebo dochádza k vecnému prejednaní návrhu, pri ktorom súd môže o návrhu na obnovu konania rozhodnúť iba po jeho prejednaní na ústnom pojednávaní.

V preskúmvanej veci rozhodol súd prvého stupňa bez nariadenia pojednávania, i keď z jeho rozhodnutia zreteľne vyplýva, že pristúpil k vecnému posúdeniu návrhu na obnovu konania. Jeho procesný postup má preto znaky vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá (vzhľadom na to, že bola odvolacím súdom prehlídnutá a neodstránená) zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale tiež jeho opodstatnenosť.

So zreteľom na uvedené dovolací súd zrušil bez ďalšieho [t.j. aj bez vecného posúdenia existencie dôvodov žalobcom požadovanej obnovy konania a bez zaujatia záverov v otázke nepreskúmateľnosti rozhodnutia a jej dôsledkov z hľadiska prípustnosti dovolania (k tomu však viď R 111/1998)] napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. marca 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková